

Eroul națiunii române AVRAM IANCU-Revoluția din 1848 - 1849 salvatorii Transilvaniei de integrare străină

MOTTO: „Dacă vitregia soartei ne va face să ne pierdem vreodată istoria și credința, vom dispărea ca neam” (Nicolae Iorga)

Eroii de ieri-modele de azi

Cunoașterea istorică se naște dintr-o curiozitate a cărei justificare este umană, existențială și nu pur intelectuală, în virtutea unei atare concepții, tradițiile, asemenea memoriilor, amintirilor, jurnalelor, confesiunilor, autobiografiilor, fiind mărturii ale unei conștiințe și ale unei mentalități în curs de înnoire, întemeiată pe integritatea ființei umane, pe unicitatea și, deopotrivă, pe comunitatea spiritului ei. De asemenea înnoire avem noi mare nevoie, mai ales tineretul. Evenimentele deosebite, mărețe, din istoria poporului nostru, personalitățile exemplare care au influențat sau chiar au condus aceste evenimente, trebuie să ne fie sursă de mândrie, de putere, de exemplu, de model pentru a depăși grijile și nevoile epocii noastre.

Să fim patrioți, să fim uniți, să fim solidari, așa cum au fost românii în toată perioadele grele ale existenței națiunii noastre. Acesta este argumentul pentru care ne-am gândit să prezentăm un „Eveniment” în care „națiunea română s-a arătat matură, vrednică de libertate, vrednică de a intra în frăția cea mare a națiilor”, cum afirma Nicolae Bălcescu, (Revoluția din 1848 din Ardeal) și o personalitate deosebită, juristul, democrat revoluționar și conducător politic român, exponent de frunte al Revoluției române 1848 din Transilvania, organizatorul și conducătorul oștii populare revoluționare după modelul legiunilor romane, Avram Iancu.

Viața și faptele lui Avram Iancu înfățișează numeroase dovezi de caracter și sacrificiu, oferindune totodată putința să pătrundem mai bine spiritul anilor de pregătire și de lupte grele, în vârtejul cărora s-a lămurit nu numai ideea unității și independenței noastre naționale, ci s-a procedat în parte și la înfăptuirea acestor postulate. Numele lui Avram Iancu, legendar încă din vremea Revoluției, simbolizează astăzi un cult eroic și o epocă istorică. Din conducător al mișcărilor ridicați la luptă, ajunge foarte curând, pe măsură ce mijloacele tradiționale, petiționale, se consumă, eroul națiunii, personaj legendar, ce simbolizează aspirațiile unei societăți în afirmare.

Eroul națiunii române AVRAM IANCU-Revoluția din 1848 - 1849 salvatorii Transilvaniei de integrare străină

Tradițiile privind ajunul Revoluției sunt mai ales amintiri și povestiri istorice despre lumea lui Iancu, despre spectrul iobăgiei și al asupririi, înfățișând viața grea și urgisirea poporului, năzuința neconținută spre dreptate și libertate a oamenilor din munți. Urmându-și conducătorul, poporul a transformat suferința în mânia fierbinte, plânsetul în chemare de luptă, răbdarea în revoltă, focul din vatră în flacără de revoluție revărsată peste munți și văi. Este momentul în care poporul îl înzestrea (precum odinioară pe Horea) pe Iancu cu toate puterile închipuirii sale, considerându-l „Craiu Munților”, alegându-l Domn și Crai peste Țara românească de pe plaiuri. Din acest moment Iancu a devenit alt om, viața lui și-a dăruit-o neamului.

Anii copilăriei și cei de studii

Avram Iancu s-a născut în anul 1824 în Vidra de Sus. Părinții săi țărani cu relativă bună stare materială: Alexandru și Maria Gligor, au căutat să-i dea învățătură aleasă. Avram crescuse în atmosfera curată a vieții din munți unde a avut prilejul să cunoască nedreptățile și împilările care apăsau traiul poporului. Avram și-a început învățătura la școala din Câmpeni, spre a o continua la Zlatna, de unde a trecut apoi la Cluj în vestitul liceu catolic și la Facultatea de Drept, 1837-1841. Avram Iancu s-a mulțumit a primi de la școala aceasta numai învățătura solidă și cunoștințele felurite, pe care profesorii ei le puteau da.

Foști prieteni și colegi de școală ai lui Avram Iancu au transmis amintirea că acest fiu al munților și viitor erou al libertății, deși avea fire aprigă, se putea stăpâni în toate împrejurările. La înalta școală din Cluj și la „tabla regească” din Tîrgu-Mureș s-a pregătit Avram Iancu să devină avocat. De aici, de la Cluj, pleacă la Tîrgu-Mureș, unde este cancelist la tabla regească, făcând censura de avocat după 3 ani. Adept convins al principiilor de libertate, egalitate și frățietate, aplicate deopotrivă relațiilor dintre indivizi și dintre popoare, Iancu s-a situat astfel pe linia radicală a emancipării sociale și politiconaționale proprie curentului care s-a manifestat în toată Europa de la Coasta Atlanticului și până la marginea Imperiului Rus.

Participarea la Adunările naționale de la Blaj

Până la 1848 românii trăiau în afară de barierele așa-numite „Constituții transilvane”. În mișcarea lor politică din anii 1790-1792, ei ceruseră dreptul de a se organiza într-un congres național, la care să participe deputații aleși din toate clasele sociale, chiar dintre țărani („e plebeio statu eligendis”). Cererea n-a fost luată în seamă. Avram Iancu s-a întors în Munții Apuseni pentru a pregăti salvarea Transilvaniei. Prezent la Adunarea din Dumineca Tomii, în zilele premergătoare adunării din 3-5 mai, Iancu afirma: „Românii nu vor cerși libertatea de la unguri, ei sunt destul de tari să și-o câștige prin luptă”. Iancu este prezent pe Câmpia libertății, la a doua Adunare Națională de la Blaj, în fruntea cărturarilor din Apuseni și a 10.000 de moți organizați militarmente.

Românii țin, cu acest prilej, o adunare grandioasă, cu peste 40.000 de țărani în 3/15-5/17 mai, sub președinția celor doi arhierei, unit și neunit, Lemenyi și Șaguna. Adunarea l-a ales pe Iancu membru în Comitetul Național Român de la Sibiu și organizatorul și conducătorul oștii populare revoluționare după modelul legiunilor romane. O nouă, a treia Adunare de la Blaj (25 Sept.) hotărî înarmarea generală a Românilor. Organizarea militară se făcu după model roman, în legiuni cu subîmpărțirile, diviziuni, centurii și decurii, comandate de prefecti, tribuni, centurioni și decurioni. Iancu a fost prezent în fruntea a 6.000 de moți înarmați. Prefecții erau: Avram Iancu, Axente Sever, Popa Balint, Ion Buteanu etc.

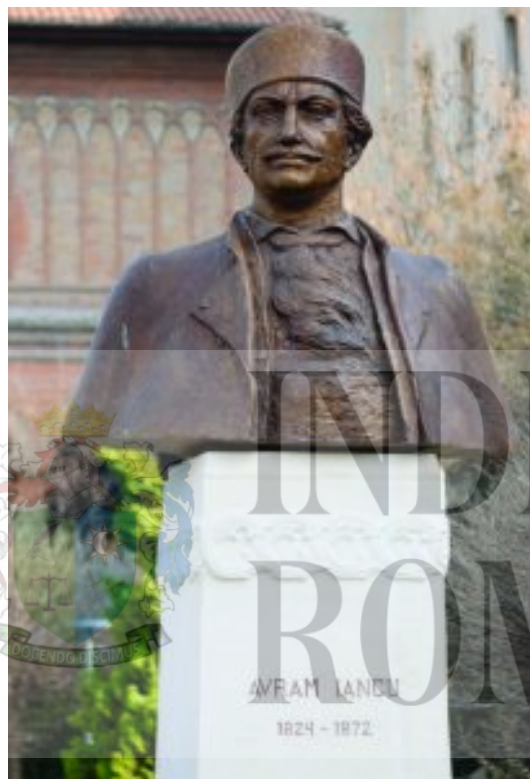
Scurtă privire asupra conflictelor militare

Anexarea forțată a Transilvaniei la Ungaria prin votul Dietei nobiliare-feudale de la Cluj (17/29 mai 1848) și poziția obstructionistă a guvernului revoluționar liberal ungar în problema drepturilor

Eroul națiunii române AVRAM IANCU-Revoluția din 1848 - 1849 salvatorii Transilvaniei de integrare străină

naționale ale românilor l-au condus pe Iancu la revendicarea identității naționale pe calea armelor. Ungurii, bine înarmați, rezistând, dezarmarea a degenerat în unele locuri în lupte sângeroase (Sângâtin, Presaca, Cricău). Este ocupat Aiudul, Abrudul, Turda.

Iancu a trebuit să accelereze lupta de oprire a cuceririi Transilvaniei. În munții Apuseni, însă, ungurii nu putură pătrunde cu toate eforturile. Pe aceștia Avram Iancu și ceilalți prefecți îi transformară într-o cetate inexpugnabilă. Aici luptau și femeile alături de bărbați. În cele din urmă, Austriecii învinși cerură ajutor Rușilor, care erau acum în Principatele Romane. Ungurii, după luptele nenorocoase de la Sighișoara (29 iulie) și Timișoara (9 August) capitulează la Șiria (13 August). În acest fel Iancu a devenit Salvatorul Transilvaniei. Rezultatele revoluției nu corespundeau nici pe departe așteptărilor Românilor.

INDEPENDENȚA ROMÂNĂ
Independența prin Cultură

După înfrângerea definitivă a Ungariei, lăncierii lui Iancu au fost obligați să depună armele. Nu am insistat în descrierea detaliată a luptelor ce au avut loc, acestea făcând obiectul numeroaselor lucrări de specialitate. În iulie 1852, Avram Iancu a refuzat să întâmpine pe monarhul habsburgic în vizita acestuia în Transilvania, gest ce a însemnat sfârșitul carierei sale politice. Iancu, văzând ingratitudea Împăratului pentru nația Românească, în 1852 vara, când l-a cercetat în munții lui dragi pentru a-l distinge cu o decorație sau slujbă, mintea lui limpede s-a tulburat de durere și n-a voit să mai vadă fața acestuia, zicând că un nebun nu stă de vorbă cu un Împărat mincinos.

Testamentul și „Sfârșitul” Eroului Iancu

A lăsat averea sa, după ce își dăduse toată viața lui vitează, prin testament, neamului pentru înființarea unei academii de drept, crezând cu fermitate, că „luptătorii cu arma legii vor putea scoate drepturile națiunii mele”. 20 de ani a umblat din loc în loc acest suflet zdrobit, plângând durerea și nedreptatea făcută neamului său, până ce în 24 august 1872 a murit în Baia de Criș, fiind înmormântat cu mare pompă în Țebea, sub gorunul lui Horia. Iancu a fost un erou național, iubit de popor, care l-a cântat în poezia lui mai mult ca pe oricine. Într-adevăr sunt cunoscute numeroase poezii închinare „Craii Munților”.

Omagiul adus omului, revoluționarului, martirului, eroului nemuritor Avram Iancu este exprimat în cea mai adâncă simțire de către Vasile Goldiș: „Ție ne închinăm, Avram Iancu, fiind mai presus de

Eroul națiunii române AVRAM IANCU-Revoluția din 1848 - 1849 salvatorii Transilvaniei de integrare străină

toate scripturile, de toate oratoriile, de toate savantlicurile, mai presus de toate memoriile, de toate jalbele și petițiile, de toate curtenirile și diplomatizările, vitejeasca ta făptuire, sângele Motilor vărsat cu atâta belșug la îndemnul vrajei ochilor tăi de viață izvorători, înfrângerea desăvârșită în luptă a îndârjitului inamic, însăși jertfa vieții tale, care și-a pierdut lumina în bezna grozavă a desnădejdiei de apoi, acea făptuire și această jertfă au întemeiat definitiv dreptul integral al neamului nostru la libertate și unitate națională...

Ne aducem aminte, te înțelegem, te preamărim, te iubim și mai vârtos sufletele noastre se oțlesc scăldate în oceanul înviorător al iubirii tale de neam. Tu ai durat neamului tău cetate nebiruită de vremi, fiindcă i-ai zidit suflet, credință și ideal. Ziua se alternează cu noaptea, primăvara răsare din iarnă, adeseori nouri grei întunecă lumina, e vreme bună și vreme rea, dar deasupra tuturor intemperiilor, ce amenință de atâtea ori viața pe pământ, neamul românesc va străluci printre neamuri păzind patrimoniul său și în mijlocul tuturor primejdiilor urmând pilduirea jertfei tale. Ne aducem aminte, te înțelegem și așa te urmăm. Tu, Iancule, și Motii tăi, ați trăit și ați murit pentru dreptate și libertate. Geniul tău veghează deasupra națiunii române”.

Două evenimente recente și deosebit de importante

De mai mulți ani ne dorim, propunem, insistăm și așteptăm poziția legislativului și a executivului pentru cinstirea, în mod special, a memoriei lui „Avram Iancu”, marele erou. a) Articol unic. Pentru cinstirea memoriei lui „Avram Iancu” (1824-1872), cu merite excepționale în afirmarea identității și a drepturilor naționale pe teritoriul strămoșesc, fostul conducător al Revoluției române din 1848-1849 din Transilvania este declarat „Erou al Națiunii Române”. Această Lege nr. 230 din 17 noiembrie 2016, a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art.76 alin 2 din Constituția României, republicată; b) În ziua de 5 decembrie 2018 a avut loc „Inaugurarea Monumentului de for public - Avram Iancu”, în București, în Parcul Sălii Palatului, zona verde din vecinătatea străzii Ion Câmpineanu și Bisericii Kretzulescu, din sectorul 1 al Capitalei.

Astfel, toți locuitorii Bucureștiului și orice cetățean român care vizitează Capitala, precum și orice cetățean străin, care trece prin București, are posibilitatea să-l salute pe „Eroul Națiunii Române - Avram Iancu”. Cu ocazia comemorării, în anul 2022, a 150 de ani de la moartea Eroului Națiunii Române (conform Legii nr. 230/2016) „Avram Iancu”, am propus stabilirea numelui acestui erou pentru Parcul Mare din Drumul Taberei din București și a stației de metrou apropiate. Propunerea am trimis-o la: Ministerul Culturii Primarul general al Municipiului București Primarul sectorului 6 din București.

prof.univ.dr. Ioan Condor